

A woman in a purple t-shirt is performing a handstand on a white windowsill. She is positioned in front of a large window that reflects the sky and a house. The house's exterior is white with decorative patterns. The scene is set outdoors, with a dark sky and a house visible through the window.

Kulturens sidor

Svenska kulturfondens
kulturjournalistikstöd
2009–2010

Johanna Lindfors

Kulturens sidor

Svenska kulturfondens
kulturjournalistikstöd
2009–2010

Johanna Lindfors

© Johanna Lindfors

REDAKTÖR Håkan Näsman

LAYOUT OCH PÄRM Lena Malm

PÄRMFOTO Cata Portin

TRYCK Universitetstryckeriet, 2010

TRYCKORT Helsingfors

ISBN 978-951-9211-73-2

Innehållsförteckning

Sammandrag av rapporten	5
1. Inledning: Rapportens bakgrund och syfte	7
2. De finlandssvenska dagstidningarna och kulturbevakningen	9
3. Kulturjournalistiken i Svenskfinland	11
4. Svenska kulturfondens kriterier för hur stödet fick användas	16
5. Hur har fondpengarna använts?	17
6. Vilken nytta hade tidningarna av stödet?	27
7. Analys – vad har förändrats	35
8. Ålandstidningen tackade nej – varför?	39
9. Alternativa stödformer	43
10. Avslutande reflektioner	47
Bilaga 1: De finlandssvenska dagstidningarna	49
Bilaga 2: Personer som intervjuades för utredningen	51
Bilaga 3: Detaljredovisning av fondpengarna	53
Bilaga 4: Arvodena för en recension samt kolumn i de finlandssvenska dagstidningarna	56

”Den extra karamellen”

Nya Åland

”En form av uppmuntran”

Västra Nyland

”Annars hade vi skurit ner”

Borgåbladet

”Mera rörelsefrihet”

Hufvudstadsbladet

”Ett välkommet tillskott”

Östra Nyland

”Lite lyx i lokaltidningen”

Syd-Österbotten

”Gjort saker vi annars inte gjort”

Vasabladet

”Ett ettårigt experiment”

Åbo Underrättelser

”Vi har utvecklat kulturen”

Österbottens Tidning”

Sammandrag av rapporten

RAPPORTEN SKRIVS MED ANLEDNING av det ettåriga stöd som Svenska kulturfonden gav de finlandssvenska dagstidningarna våren 2009. Stödet skulle användas för att utveckla tidningarnas kultursidor. För utvärderingen av stödet har chefredaktörer och/eller kultureddaktörer på samtliga tio tidningar intervjuats.

Medierna har på många sätt blivit en servicefunktion för det rika kulturlivet i Svenskfinland. Antalet evenemang som ska bevakas växer och många lokaltidningar slits dagligen mellan kraven på en dels kvantitativ, dels kvalitativ bevakning av kulturens breda arena. Kulturen hör till den avdelning i tidningen där omfattande specialkompetens på olika områden behövs. En stor del av bevakningen läggs därför ut på frilansare, vilket kräver mycket administration. Konceptet i form av ett stödpaket till tidningarnas kultursidor upplevdes därför som mycket välkommet bland kultureddaktörerna som fick en större rörelsefrihet och bättre möjlighet att engagera utomstående skribenter.

Stödet delades ut under ett år då tidningarna kände av kraftiga nedskärningar. Med stödpengarna lyckades man undvika alltför stora förluster på kultursidorna och hålla kulturjournalistiken på den nivå den varit tidigare. I de lite större finlandssvenska tidningarna (främst Hufvudstadsbladet, Vasabladet och Österbottens Tidning, men också Åbo Underrättelser) har stödet främst märkts i form av längre essäer och större kvalitativa satsningar, vilket genererat mer spaltutrymme och fler involverade skribenter. I Västra Nyland, Borgåbladet och Syd-Österbotten är det främst antalet kolumner och recensioner som ökat. Östra Nyland och Nya Åland har satsat på att fördjupa den normala bevakningen och genomföra projekt som annars varit för dyra för tidningen. På vissa orter har stödet inneburit höjda arvoden och mera beställningar av frilansare. Många tidningar har också satsat på något helt nytt i form av följetonger och skönlitterära noveller.

Medan kulturfonden hoppades på ”nya röster” och ”nya sätt att ta fram kulturen på” har tidningarna främst satsat på ”säkra kort som levererar kvalitativa texter” samt traditionella koncept att presentera sina satsningar. Perspektivet har breddats, även om det fortfarande är det lokala som är kärnan för kulturjournalistiken i de flesta tidningar.

Att lägga ut mer pengar på frilansare har känts bättre för kultureddaktörerna som vanligtvis ”skäms” över att erbjuda sina skribenter så låga arvoden. Kulturfondens beställning att hitta nya kvalitativa skribenter upplevdes dock som svårt, eftersom det oftast är samma namn som figurerar i alla tidningar. I övrigt upplevdes kriterierna för stödet som problemfria, trots att en principiell diskussion kring förbehållen fördes. Fonden gav tidningarna fria tyglar utan att inskränka på redaktionell integritet. Ett visst ifrågasättande av stödet uppstod ändå i och med att Ålandstidningen valde att tacka nej till pengarna för att skapa debatt på de andra tidningarna.

Utredningen visar även på smärre brister i kommunikationen mellan Svenska kulturfonden och tidningsredaktionerna, främst då det gäller hur pengarna fick användas och inom vilken tidsram. Stora variationer fanns även i hur stödet redovisades, eftersom alla tidningar inte kodat fondpengarna enligt ett skilt projekt.

Interna kommunikationsmissar, tidsbrist och andra faktorer gjorde att fondpengarna i de flesta fall inte började användas förrän på hösten 2009 och i ett fall först våren 2010. Då denna utredning skrevs fanns fortfarande pengar som inte använts. Alla redaktioner läste även in olika tolkningar i hur stödet fick användas och tänjde på gränserna där de behövdes. Några tidningar kände sig ändå rätt begränsade av det brev som kulturfonden skickade ut i samband med rekvisitionsblanketten för stödet. Det innebar i ett fall att man inte vågade använda pengarna till ett projekt som tidningen gärna genomfört.

I denna rapport har jag sammanställt alla de projekt som förverkligats inom ramen för kulturstödet. Rapporten kommer även att lyfta fram redaktörernas synpunkter på den nuvarande kulturjournalistiken samt behovet av denna typ av stöd. Det finns inte något rätt eller fel i hur pengarna använts. Alla tidningar har agerat utgående från sina behov och möjligheter. Syftet med rapporten är istället att belysa på hur många olika sätt ett dylikt stöd kan användas samt utvärdera konsekvenserna av en dylik stödform.

1. Rapportens bakgrund och syfte

DEN HÄR UTREDNINGEN GÖRS med anledning av det stöd på 141 000 euro som delades ut till de finlandssvenska dagstidningarna våren 2009. Syftet var att stödja dagstidningarna i deras kulturbevakning under ett år som var ekonomiskt tufft och samtidigt se om det gick att engagera flera skribenter samt bredda och utveckla utbudet av kulturjournalistik.

Hufvudstadsbladet (Hbl), Vasabladet (Vbl), Österbottens Tidning (ÖT), Borgåbladet (Bbl), Västra Nyland (VN) och Åbo Underrättelser (ÅU) erhöll 20 000 euro var för sin kulturbevakning medan Östra Nyland (ÖN), Nya Åland (NÅ), Ålandstidningen (ÅT) och Syd-Österbotten (SÖ) fick 7 000 euro. Ålandstidningen valde som enda tidning att tacka nej till stödet.

Utredningen baserar sig på intervjuer med chefredaktörerna och/eller kulturredaktörerna på samtliga tidningar, beroende på vem som har ansvarat för och planerat hur pengarna använts. En del tidningar har ingen separat kulturbudget och ingen egen kulturredaktion, vilket gör att utgångsläget är olika. Alla tidningar har dock minst en person som på något sätt är knuten till eller har ansvar för bevakningen av kultur i tidningen.

Syftet med utredningen är att ta reda på vilken nytta stödet varit för redaktionerna, huruvida kulturfondens förväntningar på stödet uppfylldes samt utvärdera den här typen av kulturstöd för de finlandssvenska dagstidningarna. Poängteras bör att det rör sig om ett experiment från både kulturfondens och dagstidningarnas sida kring denna stödform. Projektet är ettårigt och följs upp med denna utvärdering som sammanställts ett år efter att stödet utbetalats.

UTREDNINGEN ÄR UPPBYGGD ENLIGT FÖLJANDE: I kapitel 2 presenterar jag de tio finlandssvenska dagstidningarna samt deras kultursidor. Kapitel 3 handlar om kulturjournalistiken i Svenskfinland, hur den ser ut just nu, vilka utmaning-

ar som finns och i vilken kontext fondpengarna har landat då de delats ut. Detta är viktigt för att förstå redaktionernas behov och utgångsläge. Därefter, i kapitel 4, skriver jag kort om bakgrunden till hela stödpaketet samt kulturfondens kriterier och villkor för stödet. I kapitel 5 listar jag tidningarnas idéer och redogör för hur pengarna har använts. Motiveringar, åsikter samt kommentarer kring de här projekten finns i kapitel 6. I kapitel 7 utvärderar jag projekten utgående från mina egna observationer och åsikter. Syftet är att kritiskt granska ifall redaktionernas satsningar verkligen motsvarar det de själva uppger. Därefter är det dags att granska själva stödformen, ifall stödet är journalistiskt motiverat och hur förbehållen tolkades på redaktionerna. För kapitel 8 har jag även intervjuat Niklas Lampi på Ålandstidningen för att få med tidningens motivering om varför de valde att tacka nej till stödet. Och allra sist, i kapitel 9, blickar vi framåt och funderar på alternativa stödformer. Alla tidningsredaktioner har fått utvärdera den nuvarande stödformen och fundera över eventuella stöd i framtiden.

Kapitel 10 innehåller några avslutande reflektioner följt av bilagor över a) uppgifter om samtliga tidningar, b) personer jag intervjuat för utredningen, c) detaljredovisning av fondpengarna, d) statistik över kulturarvodena i Svenskfinland.

2. De finlandssvenska dagstidningarna och kulturbevakningen

DE FINLANDSSVENSKA DAGSTIDNINGARNA är tio till antalet, varav åtta är lokaltidningar medan Hufvudstadsbladet (Hbl) och Vasabladet (Vbl) är större till upplaga, utgivningsområde och resurser. Hbl har som enda tidning en helt egen kulturredaktion som består av en kulturchef, Philip Teir, samt 10 fastanställda skribenter. Därtill har tidningen ett frilansnätverk på 60–70 kulturskribenter, varav kring 20 anlitas regelbundet. Hbl utkommer 7 dagar i veckan och har dagligen 4–6 sidor kultur i tidningen. Här syftar jag på material som ingår under vinjetten Kultur & Nöje. I alla tidningar finns givetvis material som kunde klassificeras som kultur men som redaktionen av olika orsaker placerat på andra avdelningar i tidningen. Dessutom har Hbl en sida redaktionellt tv-material varje dag. Tidningen har kring 30 recensioner i veckan, varav många ingår på specifika dagar: skivor (onsdag), film (fredag), konst (lördag) och litteratur (söndag). Hbl har en kulturbudget på 160 000 euro i år.

Som näst största tidning i Svenskfinland har Vasabladet två kulturredaktörer, varav Bertel Nygård är chef för kultursidorna. Tidningen anlitar under året upp till 95 frilansare från både Finland och Sverige, varav kring 30 skriver regelbundet för tidningen. Aktuella frilansare år 2010 är tillsvidare 42 (april 2010). Majoriteten är bokrecensenter, men kolumnisterna är också många. Vbl utkommer 7 dagar i veckan och har 1–2 sidor kulturmaterial per dag. Kulturbudgeten ligger i år på 39 600 euro.

Regiontidningen Österbottens Tidning, som sedan 2008 är en sammanslagning av Jakobstads Tidning och Österbottningen, har en kulturredaktör, Sofie Knutar, som har hand om planeringen och utformningen av hur kulturen bevakas i tidningen. ÖT utkommer 7 dagar i veckan och har dagligen en sida kultur i tidningen, ibland flera. Antalet frilansare är kring 20. En del medverkar mer regelbundet, andra ett par gånger per år. Budgeten för kulturen ligger på

12 000/år. En stor del av kulturmaterialiet delas mellan Vbl och ÖT. Däremot har materialet som producerats med fondpengarna varit unikt för båda tidningarna.

I nästa kategori ingår tidningar med färre utgivningsdagar. Västra Nyland och Nya Åland utkommer båda sex dagar i veckan, Borgåbladet och Åbo Underrättelser fem, medan Östra Nyland och Syd-Österbotten utkommer tre dagar i veckan.

Västra Nyland har en kulturredaktör, Camilla Lindberg. Även andra redaktörer hoppar in och hjälper med att bevaka kulturevenemang om det behövs. I februari 2010 ingick 15 skribenters texter på kultursidorna, medan totala frilansstaben är kring 25. Tidningen har minst en sida kultur, oftast två, varje dag.

Nya Ålands kulturredaktör Jan Kronholm bestämmer över kultursidorna men har ingen egen budget att tillgå. Däremot finns en frilanspott med pengar vikta för frilansare, främst för kultur- och sportbehov. Mellan 30 och 40 frilansare medverkar på kultursidorna årligen. Tidningen har 1–2 kultursidor dagligen.

På Borgåbladet är Egil Green kulturredaktör och planerar kulturbevakningen. Tidningen har 1–2 kultursidor per dag. Antalet kulturfrilansare ligger mellan 10 och 15.

Åbo Underrättelser har en kulturredaktör på halvtid, Bror Rönnholm. Dessutom är tidningens chefredaktör Torbjörn Kevin aktivt med i planeringen av arbetet. En egen kulturbudget finns inte, men sidorna 6 och 7 i tidningen är alltid vikta för kultur. Tidningen har uppskattningsvis kring 20 frilansare.

Östra Nyland har ingen enskild kulturskribent, bevakningen koordineras istället av nyhetschefen och chefredaktören. Tidningen har ett dagboksuppslag i varje tidning, där kulturrelaterade artiklar publiceras. Det senaste året har chefredaktören Camilla Berggren försökt skapa kontakt med nya frilansare med intresse att skriva för tidningen.

Syd-Österbotten har inte heller en egen kulturredaktör eller en kulturbudget, utan verksamheten bygger rätt långt på frilanstexter. Under vinjetten Kultur samlas kulturmaterial minst en gång i veckan, på lördagar. Många texter, förutom recensionerna, delas med Vbl och ÖT. Administreringen sköts av chefredaktören Mats Ekman.

3. Kulturjournalistiken i Svenskfinland

I det här kapitlet diskuterar jag kulturbevakningen i de finlands-svenska dagstidningarna och försöker ge en bakgrund till om, och i så fall varför, kultursidorna är i behov av ett utomstående stöd.

KULTURBEVAKNINGEN KAN DELAS in i två större kategorier. Dels handlar det om att följa med evenemangskulturen, från teaterpremiärer till konstutställningar, dels erbjuda analys och fördjupning samt initiera till debatt. Det finlands-svenska kulturlivet är rikt och kännetecknas av en livlig föreningsaktivitet med aktiva kulturaktörer. Nya körer bildas runt om i Svenskfinland, nya arenor i form av kulturhus öppnas och amatörteaterverksamheten blomstrar. Allt detta ska också återspeglas på tidningarnas kultursidor, vilket ställer höga krav på både resurser och kompetens. Ekvationen är inte alltid lätt. Samtidigt som kulturlivet har expanderat, har antalet kultursidor i många tidningar minskat med åren och antalet fastanställda skribenter och frilansare har skurits ner.

”Det är ett tecken på en enorm styrka i ett samhälle att ha en så rik och mångfaldig kultur-, sport- och föreningsaktivitet. Det betyder ju att det är mycket kitt i samhället, mycket kontaktytor där människor möts. En bra lokaltidning ska ju vara där då, och inte sätta sig på sina höga hästar och säga att det här är inte tillräckligt fint för att vi ska skriva om det. Det betyder att mängden områden och allt som ska täckas blir större hela tiden, men mängden utrymme i tidningen är inte nödvändigtvis det och mängden anställda är inte heller det.” Nina Fellman, NÅ.

Samtidigt har kulturaktörerna blivit bättre på att föra ut sitt budskap, marknadsföra sig själva och ta kontakt med medierna. Tidningarna väntas skriva om ett evenemang både före det händer och dessutom vara med då evenemanget går av stapeln.

”Det här är på gott och ont, det gör ju att den kultur som en liten kulturredaktion självtar initiativ till och jobbar fram hamnar i kläm för de här kraven att vi ska fungera som ett serviceorgan för kultursektorn. Man får ju prioritera och strunta i det, men i en lokalmiljö är det väldigt svårt att säga nej, det där bryr vi oss inte om.” Jan Kronholm, NÅ.

På Åland och i västra Nyland har nya kulturhus nyligen öppnats. Både den amatörmässiga och den professionella kulturaktiviteten har skjutit i höjden. Många tidningar står nu inför ett dilemma där det finns alltför många aktörer som förtjänar en professionell recensent, men alltför få skribenter som klarar av att göra den bedömningen. Kulturen har ett stort behov av specialkompetens. Det gör att mycket av kulturbevakningen läggs ut på frilansare, vilket i sin tur kräver en hel del administration. Bland annat Hbl har svårt att hitta nya konstkritiker medan ÖT och VN efterlyser fler musikkritiker. De som kan skriva musik är oftast aktiva musiker eller körmedlemmar och har svårt att bidra med en objektiv bevakning.

”Svårigheten är att det händer så mycket i den här regionen som är värt att bevaka. Det är ju inte alltid av journalistiska orsaker man säger nej till saker, utan det är mera en resursfråga. Körverksamheten är oerhört livlig, det skrivs fler böcker än någonsin, våra biografier får filmerna hit mycket tidigare än för några år sedan. Och det betyder att vi känner oss tvungna att få in den informationen snabbt, förut var det inte lika viktigt om premiären var i Helsingfors”. Camilla Lindberg, VN.

Lokaltidningarna är väldigt styrda av det som sker i samhället och vad de finskspråkiga konkurrenterna på orten gör. Tidningarna har därför inte alltid möjlighet att bestämma vad som ska bevakas, men nog hur det görs.

”Man kan ju göra kultursidor på många olika sätt, tänk på de stora drakarna som struntar blankt i evenemangskulturen. Men vi är nästan tvungna att jobba på samma sätt som grannen här på andra sidan gatan, Pohjalainen. De bevakar också evenemang väldigt flitigt, så vi kan inte missa en teaterpremiär, vi kan inte missa utställningar, konserter och sådant. Men det är klart att vi kan styra mycket genom att välja kolumner och också recenser.” Bertel Nygård, Vbl.

Många tidningar upplever samtidigt att de inte har tid för egna initiativ, trots att det är en viktig del av kulturjournalistiken. Om det finns en kultureddaktör på tidningen ska den personen dels sköta den regelrätta konsumentupplysningen med puffar och nyhetsmaterial, dels bidra med analys, fördjupning och opinionsbildning. De finlandssvenska dagstidningarna befinner sig dessutom i en sits där de väntas bevaka förutom den finlandssvenska kulturen, också den finska och rikssvenska. Många tidningar har frilansare och kolumnister i Sverige och upprätthåller kontakten ditåt den vägen. På Östra Nyland jobbar Camilla Berggren på kontakten till de finskspråkiga genom att beställa in kolumner som sedan översätts. På de övriga tidningarna bevakas finsk kultur då det händer något som av intresse för läsarna. Rikssvensk litteratur recenserar flitigt.

Tyngdpunkten ligger ändå på det lokala. Det som främst utmärker de finlandssvenska dagstidningarna är närheten till läsarna. Alla tidningar har en stark lokal agenda och bevakar den kultur som finns på orten eller i regionen. Endast Hbl, och i vissa fall Vbl, satar på en riksomfattande bevakning. Men i motsats till finskspråkiga större tidningar är Hbl och Vbl mycket mer lokala. Den levande amatörculturen får stor plats i medierna.

”Vi väljer nog bort mycket, men vi skriver ändå mer om lokala amatörteatrar än vad Helsingin Sanomat gör. Vi har ändå lite den där lokaltidningsregeln som gör att vi väljer att gå på amatörteater för att det är nära våra läsare.” Philip Teir, Hbl.

Mycket handlar ändå om resurser, och där ställs Hbl i en annan kategori än de mindre lokaltidningarna. De allra minsta tidningarna vill inte heller bli jämförda med de större.

”Vi har ingen som kritiserar konst till exempel. Vi presenterar och refererar en utställning men vi har inte någon med sådan kompetens att den kan säga att det här är en bra tavla och det här inte. Det är där skillnaden är”. Mats Ekman, SÖ.

Kärnan i kulturjournalistiken är ändå recensionerna av litteratur, teater, konst, musik, film och tv-program. Ju fler kultursidor desto större recensionsverksamhet. Hbl kan exempelvis publicera ett 30-tal recensioner per vecka, medan man på Syd-Österbotten räknar till ett 50-tal per år. På alla redaktioner har man poängterat hur viktigt det är med unika recensioner av till exempel böcker för att

ge kulturutövarna flera kritiker och röster. Vbl och ÖT delar på en stor del av sitt kulturmaterial, men gränsen går vid recensionerna.

”Det finns de som vill att vi ska dela recensioner också, men det går inte. Vi tycker det är ojust mot kulturproducenterna att de bara får en röst som säger någonting om det dom gör.” Bertel Nygård, Vbl.

”Det vet man när man själv skriver en bok. Blir man inte omskriven så blir man inte sedd, och det är fruktansvärt att inte bli sedd. Det är viktigt att nämnas i en finlandssvensk tidning. Vi kan inte spara in på det – det finns inte någon annan som skriver om oss.” Camilla Berggren, ÖN.

Kultur i tidningen är ändå mycket mer än bara evenemangsbevakning, recensioner och nöje. En trend inom kulturjournalistiken är att den blivit mer inriktad på nyhetsjournalistik.

”Man har fler nyheter på sidan jämfört med tio år sedan. Framför allt tror jag kulturjournalister förr i tiden inte var lika benägna att göra nyhetsjournalistik. Förr var det bara recensioner och intervjuer, nuförtiden mera vanlig journalistik. Den utvecklingen finns på alla kultursidor.” Philip Teir, Hbl.

Däremot påpekar han att en recension kan ha ett nyhetsvärde i sig. En annan trend är att sidantalet minskat.

”Om man ser på långsikt bakåt, så har kulturens plats i tidningen minskat katastrofalt på 20 år. På den 'gamla goda tiden' kunde man i princip göra hur mycket kultursidor som helst, det var ingen begränsning. Men nu har ju alla dagstidningar en sidbudget som ska hållas, det ska vara en viss proportion mellan annonser och texter.” Bertel Nygård, Vbl.

Vad är det då som saknas i den finlandssvenska kulturjournalistiken? En sak som flera kulturredaktörer efterlyser är en livligare samhällspolitisk debatt på kultursidorna, i stil med den debatt som förs i Sverige. Den saknas i de finlandssvenska tidningarna. Problemet är, enligt Philip Teir på Hbl, att det finns så få skribenter i Finland som frilansar på heltid och har tid att sitta hemma och kläcka idéer och skriva.

”I Sverige kommer det mycket mera initiativ från skribenterna. Här ringer jag och säger att 'Vad tycker du, skulle du kunna reagera på det här'. Många har åsikter, det ser man på Facebook, men jag tror det är få som har möjlighet att sätta sig ner så där plötsligt och lägga allt annat åt sidan och skriva.” Philip Teir, Hbl.

”Man kan ju inte programmera folk att skriva heller. Det borde uppstå spontant på något sätt. Det debatteras ju också, så där indirekt, inom ramen för kolumnskrivandet och vi har ju många kolumnister.” Bertel Nygård, Vbl.

Det är på den här punkten kulturfondens pengar välkomnas, att öka möjligheterna till fler kolumnister och fler röster på kultursidorna. Detta tangerar även fondens önskan att öka antalet frilansare och höja deras arvoden. Låga arvoden är nämligen något som alla kulturredaktörer skäms över.

”Nu är det så pinsamt låga honorar. Det är en välkänd sanning att drar sig ibland för att ta kontakt med folk när man vet hur lite vi kan betala.” Camilla Berggren, ÖN.

”Ska man ha en riktigt lysande stjärna, så inser man innan man tänkt tanken till slut, att det inte lönar sig att ringa med de pengarna som man har.” Bertel Nygård, Vbl.

Arvoden har länge hållits på en låg nivå. En kartläggning av arvodena i Svenskfinland visar att en skribenter kan få mellan 40 och 250 euro för en recension, och mellan 50 och 135 för en kolumn. En synlig följd av sparåtgärderna är också att man på många tidningar skurit ner på antalet frilansare då det är ekonomiskt kärvt.

”Det är nog mer aus Liebe zur Kunst man skriver för oss.” Torbjörn Kevin, ÅU.

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 3:

Kulturaktiviteten blomstrar i Svenskfinland, med nya kulturhus och fler aktörer. Samtidigt kämpar tidningarna med att bevaka så mycket resurserna och utrymmet tillåter, eftersom det är viktigt att en lokaltidning är med där det händer. I ekonomiskt kräva tider har de ändå tvingats skära ner på antalet frilansare och dessutom hålla arvodena på en låg nivå.

4. Svenska kulturfondens kriterier för hur stödet fick användas

PÅ SITT MÖTE DEN 31.3.2009 fattade Svenska kulturfondens styrelse beslutet att bevilja ett stöd för de finlandssvenska dagstidningarnas kulturjournalistik. Stödpaketet hade diskuterats redan tidigare, men skjutits upp och glömts bort. Förslaget fick ny aktualitet i och med den kärva situation som gällde för tidningarna. Under mötet i mars tecknade styrelsen ner vissa målsättningar och krav som bör uppfyllas för utbetalning av stödet. De kriterier som styrelsen ställde var följande:

Hufvudstadsbladet och Vasabladet:

”Understödet kan användas för att beställa kultur- och utbildningsartiklar av utomstående skribenter, företrädesvis verksamma i Finland, och det arvode som beviljas utomstående skribenter kan, om så anses vara behövt, vara något större än vad tidningarna normalt ges för beställda bidrag. Bidraget skall inte användas för att ersätta kulturredaktionernas normala utgifter.”

Österbottens Tidning, Syd-Österbotten, Åbo Underrättelser, Västra Nyland, Borgåbladet, Östra Nyland, Nya Åland och Ålandstidningen:

”Understödet förutsätter att antalet utomstående frilansskribenter, företrädesvis verksamma i Finland, ökar, att arvoden för utomstående skribenter höjs och att kulturens andel av tidningens totala volym något ökar. Bidraget skall inte användas för att ersätta tidningens normala utgifter för kultur- och utbildningsinslag”.

5. Hur har fondpengarna använts?

OM MAN LÄGGER 150 000 euro i de finlandssvenska dagstidningarnas kulturbevakning, vad får man för det? frågade sig kulturfondens dåvarande direktör Krister Ståhlberg inför denna utredning. Sett ur ett helhetsperspektiv lyder svaret: Mer essäer och noveller, nya kolumnister, en utökad bevakning av teaterföreställningar, konserter och utställningar, högre arvoden för texter, större reportage som annars inte hade genomförts, serier och följetonger samt fler röster på kultursidorna. Nedan redogörs för hur redaktionerna använt det stöd de fått.

Hufvudstadsbladet

På Hbl har fondpengarna i första hand lagts på större artikelserier, essäer och noveller. På hösten låg tyngdpunkten på mer skönlitterära serier av författare, medan tidningen på våren publicerade essäer av frilansare. Pengarna har även lagts på fristående artiklar av frilansare. En stor del av stödet är ännu oanvänt.

- 1) Semesterserie. Fyra författare skrev varsin sommaressä, utgående från sina egna semesterplaner och sommarställen. Oscar Rossi, Susanne Ringell, Hannele-Mikaela Taivassalo och Monica Ålgars. Sanna Mander illustrerade.
- 2) Versstafetten Tripp Trapp Tre. Stella Parland, Lars Huldén och Henrik Huldén skrev verser i stafett.
- 3) Noveller under hösten. Monika Fagerholm, Kjell Westö och Annina Enckell skrev noveller under hösten.
- 4) Aforismer av Fredrik Lång. Publicerades både år 2009 och 2010.
- 5) Essäer under våren. Fem skribenter fick skriva en längre text kring valfritt ämne. Sara Enholm-Hiell skrev om film, Patrik Dahlblom om hur kända artister har dött, Trygve Söderling om kärlek och Simone de Beauvoir. Opublicerade är ännu essäer

av Michel Ekman och Mari Lindman (ny skribent som hittades tack vare hennes blogg).

- 6) Större recensioner och specialbeställda artiklar. Bland andra Tuva Korsström, Magnus Londen, Bo Lönnqvist, Merete Mazzarella, Jesper Vuori, Monica Ålgars, Johan Hassen Khemiri, Henriette Zorn och Julia Tidigs har anlitas.
- 7) Inför sommaren finns en idé som går ut på att olika personer/grupper får friheten att göra sina "egna" kultursidor en dag. Debattörer och skribenter från olika delar av kultur- och politiklivet ska anlitas.

Vasabladet

På Vasabladet har pengarna använts till sådant man annars inte hade haft råd med. Det handlar bland annat om två större essäserier, en sommarföljetong, några uppslag med teckningar, reportage/specialsidor, en julnovell samt ett flertal kulturtexter kring utvalda teman. Överlag kan sägas att pengarna portioneras ut i många olika projekt med olika vinkling.

- 1) Serie: I ryggsäcken. Tretton skribenter fick skriva varsin essäliknande text kring valfritt tema. Texterna illustrerades/fotograferades av Dan Holm och publicerades under sommaren och hösten 2009. Skribenterna representerar hela Svenskfinland geografiskt och har figurerat i Vbl tidigare också, men inte regelbundet. Robert Åsbacka, Bror Rönnholm, Anna-Maria Nordman, Oscar Rossi, Peter Sandström, Eva-Stina Byggmästar, Anders Teir, Christer Enander, Hanna Kaihovirta-Rosvik, Hanno Eskola, Erika Rönngård, Lars Sund och Sofie Furu.
- 2) Serie: Kulturens Nytt & Nöje. Åtta utvalda skribenter fick spinna vidare på frågan om kulturen har ett egenvärde eller om det ska vara ett instrument för något annat. Serien publicerades som veckoslutsläsning på sidan som heter Bakfickan, en gång i veckan. Claes Andersson, Klas Fransberg, Tarja Hautamäki, Dag Andersson, Tom Gullberg, Arti Sundberg, Juha Ruusuvoori, Vivian Lygdbäck.
- 3) Sommarföljetong av Stefan Nyman. Närpesförfattaren Stefan Nyman fick i uppgift att skriva en skönlitterär sommarserie i 6-8 avsnitt, à 5000-7000 tecken. Texterna illustreras av Dan Holm, konstnär och museiintendent.
- 4) Teckningar ur Första Mosebok. Konstnären Jörgen Hammar i Sollentuna har gett ut en bok med 75 teckningar med motiv ur första moseboken. Vbl publicerade fem halvsidesblock med fyra teckningar i januari och februari 2010.

- 5) Vandringsreportage från Israel. Bildkonstnären och scenografen Sonja Backlund från Vasa vandrade under hösten den nationella vandringsleden genom Israel, från Golanhöjderna i norr till Eilat i söder. Under vandringen bad hon israeliter visualisera sin syn på fosterlandet och den israeliska identiteten. Bilderna publicerades i Vbl tillsammans med Backlunds texter och bilder från resan.
- 6) Specialsidor. Ralf Antbacka gjorde två helsidor om rockmusik och åldersgrupper. Åke Grandell skrev en helsida om svensk jazzhistoria. Dessutom beställdes några extrasidor med kulturrecensioner, en sida kulturdebatt och ett antal opera-, teater-, och revyrecensioner som ”utan fondstöd skulle ha blivit ogjorda”. En recension gjordes i Seinäjoki, dit det annars är ”dyrt och omständigt att skicka en frilansare”. Christer Enander skrev en helsidesartikel om årets Nobelpristagare i litteratur. Dan Holm gjorde en artikel om Finlands frihetsstämpel till självständighetsdagen. Mats Rosin i Umeå skrev en artikel om österbottniska författaren Kurt Salomonsson med specialbeställd bild av Malin Grönborg. Anna-Lisa Bäckman anlitas för att skriva några extra kolumner.
- 7) Julnovell av Maria Gleisner. Dan Holm illustrerade.
- 8) Serie om refuseringar i bokvärlden. Sju olika författare får berätta om sina erfarenheter.
- 9) Bortglömd österbottnisk litteratur. Olika personer får berätta om vilka författare och böcker de tycker att har glömts bort.
- 10) Kartläggning av svenskösterbottnisk folkkonst. Ett projekt som läggs ut till frilansare som ska plocka upp österbottniska skulptörer och granska vad de gör. Statyerna och konstverken fotograferas utomhus under våren 2010.

Österbottens Tidning

Österbottens Tidning satsade pengarna på att stärka bevakningen av lokal kultur och anlita utomstående skribenter. Dessutom hittade man en lokal illustratör från Jakobstad som beskrivs som ”ett fynd för oss”. Stödet har använts väldigt mångsidigt och bidragit till att engagera också läsarna. En resa gjordes, vilket resulterade i ett reportage som utgjorde en ”ovanlig syn” i ÖT en söndag före jul.

- 1) Serie: Vart är vi på väg? Sex skribenter skrev en essä där de ombads reflektera över samhället, tendenser, kultur och fenomen. Det har bland annat handlat om hur äldre personer uppmuntras att använda sociala medier, om hälsofascism, att vara kosmopolit, värderingar i samhället etc. Publicerades en gång i månaden.

Kaj Hedman, Marcus Prest, Heidi Johansson, Wava Stürmer, Cajsa Björkman och Merete Mazzarella. Illustrationer av Terese Bast.

- 2) Julföljetong. Författaren Kaj Korkea-aho skrev en julnovell i sju delar under namnet Sista bilden på Sara. Publicerades under mellandagarna. Illustrerades av Terese Bast.
- 3) 9-ordsnovellen. En läsartävling som gick ut på att skriva en novell med exakt nio ord. Tävligen pågick både på webben och i tidningen och fick över 300 bidrag. Lanserades 9.9.09. Priset var nio böcker av författare med lokal anknytning. Hannele Mikaela Taivassalo & Lena Frölander-Ulf: Mörkerboken (bilderbok), Obs! Klass (antologi, innehåller bidrag av lokala författare), Kaj Korkea-aho (roman), Harriet Jossfolk-Furu (facklitteratur), Christel Sundqvist (roman), Ulla Sjölin (biografi över Viola Renvall), Anita Hellöre: Mäster Frans (biografisk roman), Anna-Lisa Sahlströms Den sista fursten (facklitteratur) och Monika Janfelts Anni – en sömmerska och hennes samhälle. Läsarna röstade fram vinnaren som var Siri Wikar, 9 år, i Kronoby med novellen ”Då jag kom hem från skolan var huset borta”. Både vinnaren och böckerna presenterades i tidningen.
- 4) Reportageresa. ÖT-reportern Daniel Ainasoja följde med Wentus Blues Band till Spanien, Luxemburg och Frankrike i fyra dagar. Han skrev, fotograferade och filmade bandets Europaturné. Reportaget publicerades kring jul på ett helt uppslag. En utomstående person, Mikael Paananen, editerade filmen för webben efteråt.
- 5) Serie om österbottniska konstnärer. Konstvetaren Camilla Granbacka skriver sju artiklar om konstnärer i Österbotten. Publiceras sommaren 2010.
- 6) Djupdykning i lokal kultur. En serie med fokus på kulturaktörer, personporträtt, reportage. Bland dem finns en artikel om Jakobstads Sinfonietta av Johan Svenlin, ett personporträtt om Raoul J. Granqvist av Johan Svenlin, om Karleby Opera i Umeå av Anders Nyman, personintervju med Annika Wester av Alexandra Sandbäck, personintervju med Frippe Wenelius av Alexandra Sandbäck, artikel om Sveden Passive av Alexandra Sandbäck, bevakning av Magmas seminarium om Klass, Linda Borg, samt en artikel om läsning för barn av Monica Borg-Sunabacka. Här ingår dessutom ett paket med recensioner av skivor.
- 7) Musikserie (juli, augusti). Nyutexaminerade kulturjournalisten från Umeå, Ida Westerlund, skriver några artiklar om legendariska spelningar som ägt rum i regionen. Metallica i Nivala 1984, Hanoi Rocks utbuade i TT-hallen, Samantha Fox i Forsby på toppen etc.

- 8) Idé med Catharina Gripenberg och Lars Huldén/Gösta Ågren utarbetas.
- 9) Ett större reportage om West Coast Kokkola Opera och "Carmen".

Borgåbladet

På Borgåbladet var man rätt snabbt överens om att kalla in en extra vikarie för kultursidorna under sommaren. Dessutom utökades antalet recensioner och kolumner. Nya kolumnister engagerades.

- 1) Vikarierande kulturredaktör. Frilansaren Pia Perokorpi ställde upp som vikarie för tidningen i sex veckor sommaren 2009. Dessutom har hon hoppat in vid behov.
- 2) Serie: Kulturprofilen. Pia Perokorpi skrev 10 stycken personporträtt om östnyländska kulturpersonligheter.
- 3) Serie om konstverket Gaia. Frilansaren Pia Perokorpi jobbar på en flerdelad artikelserie där hon följer med Borgåkonstnären Kirsi Kaulanen som skapar konstverket Gaia för Musikhuset i Helsingfors. Serien följer konstnären från planeringsskedet till att konstverket invigs i maj 2011.
- 4) Nya kolumnister. Kenneth Lönnqvist (London), Tom Jokinen (Moskva) och Emma Juslin (Helsingfors). Alla tre är skribenter med Borgårötter.
- 5) Fler konsertrecensioner. Mikael Green (rock), Mayvor Wärn, Marit Björkbacka (klassiskt) och Pia Perokorpi (populärmusik och visor).
- 6) Fler bokrecensioner. Göran Selén skrev om Borgå stads historia del IV, P-H Nyman om Pär Stenbäcks memoarbok, Ingeborg Gayer har skrivit tiotals förlagsbokrecensioner samt övrig sommarläsning.
- 7) Serie om bibliotek. Folke Nyberg har skrivit en femdelad serie om intressanta bibliotek.
- 8) Enskilda texter och recensioner. Eva Ahl-Waris, Benita Ahlnäs, Carita Isaksson, Keth Strömdahl, Sandra Westerblad och Daisy Grönqvist har anlitats.

Västra Nyland

Västra Nyland har främst satsat på fler kolumnister samt höjda arvoden för samtliga skribenter. Ungefär hälften av stödet har använts till att ta in nya, även unga, skribenter och hälften på att kunna betala ut bättre honorar. Pengarna har gått till att lappa på där det annars gjorts nedskärningar på grund av det ekonomiska läget.

- 1) Fler kolumnister. Två nya kolumnister som har lokala rötter men är bosatta i Sverige har lagts till på listan över skribenter. Den ena är Camilla Hjelm, doktor i konstvetenskap, och den andra journalisten Andreas Söderlund. Kolumnerna publiceras regelbundet en gång i veckan, förut fanns ingen regelbundenhet.
- 2) Höjda arvoden. Honorar har höjts med 30–60 procent. Höjningen gjordes genast då stödet utbetalades.
- 3) Ungdomsrelaterade recensioner. En del av stödet har använts för att utvidga filmsidan med fler aktuella recensioner av spel och film en gång i veckan.

Åbo Underrättelser

På Åbo Underrättelser valde man att lägga ut stödet på åtta större artikelserier. Tidningen bestämde sig i tidigt skede för att inte späda ut pengarna på nuvarande frilansare och höja deras arvoden. I stället beställde man specialproducerade artiklar av författare och forskare med anknytning till Åbo Akademi. Kevin understryker att tidningen ville skapa något alldeles nytt med pengarna i samarbete med Akademien som finns på orten. Hälften av stödet ännu oanvänt.

- 1) Sommar noveller av författare. Ett antal regionala författare fick skriva essäer kring olika teman. Peter Sandström, Henrik Jansson, Margareta Hupa, Rainer Alander, Mathias Nylund och Nalle Valtiala. Listan över skribenter lever ännu. Novellerna publiceras sommaren 2010 från och med midsommarveckan.
- 2) Essäserie Kulturernas möte. Fem forskare skrev en debattserie om den nya situationen i Europa med islam på frammarsch och främlingsfientliga partier. Religionsvetaren Ruth Illman, idéhistorikern Anders Björnsson, teologen Svante Lundgren, religionsvetaren Nina Björkman och forskaren i kvinnovetenskap Salla Tuori.
- 3) Essäserie om Konstens roll. Serien, som publiceras hösten 2010, blir en upptakt till kulturhuvudstadsåret 2011. Sex konstnärer och professorer ska diskutera konstens roll i samhället, utgående från Åbo som kulturhuvudstad. Jan-Erik Andersson, Saara Ekström, Benjamin Orlow, Mariella Lindén, Bengt Kristensson-Uggla och Göran Torrkulla.
- 4) Ekonomins hegemoni. Tre ekonomiska forskare diskuterar om det är bra eller dåligt att allt i dagens samhälle kretsar kring ekonomi. Alf Rehn, Markus Jäntti och Eva Österbacka.

- 5) Varför backar vänstern? Serien lyfter fram orsaker till att vänstern som stark politisk kraft backar i Europa. Nationalekonom Jan Otto Andersson, professor Lauri Karvonen, chefredaktör Nora Hämäläinen och professor Mikko Lagerspetz.
- 6) Universitetens roll. Diskussion om den nya universitetslagen och universitetens roll i samhället. ÅU siktar på att köra serien i höst och då få 4–5 skribenter.
- 7) Artiklar om förorternas historia. Ralf-Erik Sjöström skriver 4–6 artiklar om förorter som han väljer ut och berättar närmare om, dels historia och dels kuriosor om platserna.
- 8) Illustrationer. Johanna Slotte har anlåtits för att illustrera nio av essäerna.
- 9) Analys av finlandssvenska kulturtidskrifter. Erica Rönngård ska i 2–4 artiklar analysera tidskrifterna.
- 10) Prosapoesi av Ann-Christine Snickars. Av Snickars, som skriver kåserier för ÅU, beställdes tre reflekterande texter inför påsk, första maj, midsommar, allhelgona och jul.

Östra Nyland

Östra Nyland gick in för att utöka kulturmaterialiet i tidningen genom att portionera ut pengarna på flera mindre projekt. Alla satsningar är lokalt anknutna. Stödet har främst gått till fler bokrecensioner, kolumner och sådant som annars riskerade att falla bort då ekonomin är kärv. En större sommarserie ingår i stöd-paketet.

- 1) Artikelserie om Pelle Svanslös på Lurens. Frilansaren Eva-Maria Nystén skrev en serie om årets sommartheater Pelle Svanslös som spelades på Lurens 2009 där hon följde med de olika personerna bakom pjäsen.
- 2) Fler bokrecensioner. Bland annat av Thomas Rosenberg och Iris Backlund.
- 3) Fler kolumner. Finskspråkiga kolumnister har fått skriva texter som sedan översatts.
- 4) Höjda arvoden för enstaka texter. Bland annat professorerna Olle Sirén, Bo Lönnqvist och Georg Walls, som skrivit om lokalhistoria, har fått bättre betalt. Sirén har skrivit en serie i fyra delar om kommunfusionen i Loivsa där han bekantat sig med Pernå, Liljendal, Strömfors och Lovisa.
- 5) Illustrationer av ledarna. Taika Mannila, finlandssvensk studerande, vid Konstindustriella högskolan i Helsingfors, har anlåtits för att illustrera ledartexterna.

- 6) Bevakning i Kotka. En skolelev från Kotka svenska samskola, Kim Standertskjöld-Nordenstam, skriver regelbundet om den svenska verksamheten i Kotka. Han är ung och får samtidigt handledning. Bevakningen från Kotka ska fortsätta även efter stödperioden.
- 7) Aatos okända. En spalt där amatörfotografen Eddie Bruce tagit sig an en samling bilder av den lokala fotografen Aatos Åkerblom för att få dem igenkända. Bilderna publiceras regelbundet i ÖN där Bruce uppmanar läsarna att ta kontakt om de känner igen bilden. Efteråt skriver han om svaren som kommit in.
- 8) Artikelserie av Bo Lönnqvist. Skrev flera historiska artiklar, bland annat i samband med Borgå lantdagsjubileum.

Nya Åland

Nya Åland kunde med hjälp av fondpengarna hålla kulturbevakningen på samma nivå som tidigare år trots lågkonjunkturen. Dessutom höjdes alla frilansarvoden, vilket enligt tidningen länge varit på tapeten. Bevakningen av finlandssvensk kultur på fastlandet stärktes. Framför allt handlade det om att fördjupa och förbättra bevakningen, snarare än att bredda den.

- 1) Två reportageresor till Helsingfors. Kulturredaktören Jan Kronholm reste till Helsingfors för att skriva om bokmässan, Svenska Teatern och auktionsföretaget Bukowskis. Dessutom intervjuade han Henrik Knif om Svenska litteratursällskapets satsning på ett biografiskt lexikon för Finland.
- 2) Recensioner av Janne Holmén. För att belysa 200-årsminnet av 1808-09-års krig skrev historikern Janne Holmén fem artiklar av historiska verk som utkom under märkesåret och där relationerna mellan Finland och Sverige ställs i fokus.
- 3) Höjt arvode för musikrecensent. Tidningens viktigaste musikrecensent Lena Svartströms arvode steg med 600 euro jämfört med föregående år.
- 4) Serie om åländska ord. Språkvetaren Ralf Svenblad skrev sex artiklar kring åländska ord och uttryck under hösten 2009 och början av 2010.
- 5) Fördjupad bevakning. Vissa musikevenemang har kunnat bevakas bättre av frilansare. Till exempel Alandia Jazz bevakades av Martin Högstrand. På teaterområdet har skådespelaren Matts Stenlund, bevakat fyra gästspel.

- 6) Höjda arvoden till frilansare. Frilansarvodena har höjts med ca 20 procent. Mest handlar det då om musik, teater och bokrecensioner. De höjda arvodena ska bli bestående även efter stödåret.
- 7) Med kulturstödet i ryggen kunde också Alice Sundmans kulturutblickar från Stockholm fortsätta under året.
- 8) Kulturredaktör Jan Kronholm hade möjlighet att på arbetstid delta i det nordiska kulturredaktörsmötet i York i England sista veckan i april 2009. Tidningen behövde inte bekosta själva resan, men i stället anlätades frilanskrafter för att ersätta honom på redaktionen.
- 9) Katarina Gäddnäs togs in som kulturinsatt vikarie sommaren 2009 under Jan Kronholms semester.

Syd-Österbotten

Syd-Österbotten har satsat största delen av pengarna på kulturkolumner. De resterande pengarna har gått till att betala frilansare som skrivit recensioner, referat, gått på teater eller sett en utställning. Allt stöd har gått till skribenter utanför huset.

- 1) Kulturkolumnen. Sex skribenter med förankring i Sydösterbotten har skrivit fem kolumner var under vinjetten Kulturkolumnen. Kolumnerna har publicerats en gång i veckan tillsammans med övrigt kulturmaterial. Matilda Södergran, Stefan Nyman, Lina Teir, Oscar Rossi, Elisa Makarevitch och Petra Domsch.
- 2) Musikinstitutet Legato. Frilansskribenten Sofia Mickelsson skrev ett tresidigt reportage om musikinstitutet Legato där hon följde med deras övningar och verksamhet.
- 3) Recensioner och artiklar som man annars inte haft råd med. Bland annat en längre teater- och bokrecension av Bjarne Smeds samt en historisk artikel om en steninskrift i Närpes av Jan-Erik Widjeskog.

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 5:

I detta kapitel har tidningarna fått redogöra för hur de portionerat ut pengarna, utan att desto mer kommentera eller motivera sina satsningar. En del har använt stödet i driften, medan andra satsat på punktinsatser. I följande kapitel tar jag fram tidningarnas åsikter kring hur stödet fick användas och hur de resonerade då de gjorde sina val.

6. Vilken nytta hade tidningarna av stödet?

Detta kapitel handlar om kulturredaktörernas samt chefredaktörernas åsikter och motiveringar kring sina projekt samt vilken nytta tidningarna hade av stödet. Själva stödformen diskuteras i kapitel 9.

KULTURSTÖDET DELADES UT under ett år som var väldigt tufft ekonomiskt för tidningarna. Redan under hösten och vintern gjordes omfattande nedskärningar, samarbetsförhandlingar pågick på många redaktioner och budgeterna slimades. Därför var stödet extra välkommet då det delades ut i slutet av våren 2009.

”Utan stöd hade vi skurit ner på frilansarna.” Stefan Holmström, Bbl.

”Är det ont om pengar så betalar man ju inte för bokrecensioner och sådant extra utan då är det lokalnyheterna som man satsar på.” Camilla Berggren, ÖN.

”På det här sättet har man kunnat lappa på och inte behöva sänka nivån, vilket hade varit ett faktum annars. Vi skulle garanterat ha haft färre frilansare och fått klara oss med interna krafter.” Camilla Lindberg, VN.

”Det var vackert tänkt i lågkonjunkturen då alla rimligen måste spara. Risken under det här året är att vi skulle ha tappat på djupet i kulturbevakningen. Utan det lilla tillskottet hade förmodligen fler evenemang, böcker, premiärer, pjäser blivit hastigare bevakade. En kulturredaktör hade fått anmäla att det här har hänt, snarare än att vi hade skickat en recensent.” Nina Fellman, NÅ.

”Jag kan förstå den där som sagt att stödet inte ska ersätta nedskärningar som vi gjort i vår ordinarie budget. Men den är ju faktiskt kraftig den nedskärningen. Kulturbudgeten är nedskuren med 25 procent jämfört med 2007, så det är nog ett dilemma.” Bertel Nygård, Vbl.

Kultur- och chefredaktörerna är överens om att stödet fungerat som en sorts buffert att ta till då det funnits en bra idé, men inga pengar. Då har börsen med fondpengarna öppnats, och hålen i tidningen har fyllts. Samtidigt har man varit öppnare mot nya skribenter som hört av sig eller som kulturredaktörerna snubblat över – alla initiativ har inte besvarats med ett automatiskt ”nej, tyvärr, vi har inte råd”. Sådant som annars skulle ha fallit bort har nu hållits kvar. Tidningarna har även vågat sig på mer våghalsiga idéer då det gäller reportage som de annars hade sparat in. Pengarna har även gett kulturredaktionerna en viss rörelsefrihet.

Förutom att kulturbevakningen hållits flytande, har många redaktioner också varit kreativa till helt nya inslag. För ÖT:s del är det ett nytt koncept att publicera en skönlitterär följetång i tidningen. Kulturredaktören Sofie Knutar och chefredaktören Lars Hedman är även glada att deras satsningar engagerat läsarna. Bland annat tävlingen 9-ordsnovellen ser Hedman som en bra satsning då det gäller läsarengagemang.

”Det som jag gillade med den tävlingen var att den uppmanade till kreativitet bland läsarna. I dagens webbvärld är det roligt att någon sätter sig ner och tänker lite djupare.” Lars Hedman, ÖT.

En annorlunda syn i ÖT är också uppslaget om Wentus bluesband, där en ÖT-reporter varit utomlands och rapporterar i ord och bild. Dessutom bestämde man sig för att göra en grej om konst och konstnärer på orten, något som enligt Knutar behandlas lite styvmoderligt i tidningen i vanliga fall. Knutar är även glad materialet som förverkligades tack vare fondpengarna är unikt för ÖT. Oftast delas materialet med Vasabladet, men den här satsningen fick de vara ensamma om.

På Nya Åland betonar man vikten att kunna åka över till fastlandet då och då. Jans Kronholms reportageresa innebar bland annat att han fick chansen att knyta kontakter med skribenter, författare och förlagsmänniskor på bokmässan.

Enskilda musikevenemang har kunnat bevakas bättre av frilansare. Att ta in en kulturinsatt vikarie under Kronholms semester blev kostsammare än om någon av tidningens vanliga sommarvikarier hade skött kulturen,– men garanterade enligt NÅ en bättre sammanhållen kulturbevakning också under sommaren. Dessutom är det uppskattat med flera skribenter på kultursidorna. Att bara ha en kulturredaktör som skriver allting blir trist i längden, konstaterar chefredaktören Nina Fellman.

Camilla Berggren på Östra Nyland upplever att hon kunnat starta många olika projekt tack vare pengarna. Olle Siréns texter om lokalhistoria är ett exempel på något som tidningen aldrig annars hade haft råd med och de är ”viktiga för den lokala historieskrivningen”. Berggren konstaterar att ju mindre tidning, desto mer välkomna är pengarna, eftersom budgeten är så tight. Hon poängterar att en liten upplaga inte automatiskt betyder en liten tidning, men nog en liten budget. Att kunna höja ett honorar med tio euro betyder mycket. Berggren har jobbat hårt med att engagera nya frilansare och också ta in finskspråkiga kolumnister vars texter översätts, vilket upplevs som viktigt för att hålla tvåspråkigheten levande på orten.

*”På det sättet får den svenska tidningen acceptens också bland finnarna i Lovisa.”
Camilla Berggren, ÖN.*

Nya frilansare har även fått handledning på redaktionen och en kortkurs i hur man skriver samt bygger upp en bra artikel. I motsats till ÖN har Hbl ett helt annat utgångsläge, eftersom kulturbudgeten till vardags är mångfalt större. Mycket av idéerna hade säkert kläckts ändå, tror kulturchefen Philip Teir.

”Jag tror att det (stödet) påverkar en mindre tidning mycket mera, däremot ger det ett visst ansvar att man måste göra någonting och bevisa något. Men det är väldigt svårt att avgöra vad det optimala är som man borde göra.” Philip Teir, Hbl.

På Åbo Underrättelser är chefredaktör Torbjörn Kevin glad över att tidningen, tack vare stödet, äntligen kunde samarbeta med Åbo Akademi, vilket stått på önskelistan redan länge. Borgåbladet uppger att de hade stor hjälp av en vikarie-
rande kulturredaktör under sommaren. Antalet medverkande på kultursidorna har nästan fördubblats och tidningen har fått både kolumner och längre artikel-

serier, vilket förut inte funnits. Både Västra Nyland och Syd-Österbotten upplever att de fått in nya röster och högre arvoden. Västra Nylands två nya kolumnister från Sverige har ett finlandssvenskt fokus på aktuella strömningar, ofta med utgångspunkt i den rikssvenska miljön.

”Det har gett ett friskt inslag i debatten för vår del.” Camilla Lindberg, VN.

VN upplever även att de kunnat föryngra skribentskaran vilket torde ha märkts bland läsarna.

Vilket är då det bästa sättet att använda pengarna? Den frågan har stötts och blötts på alla redaktioner under året. Är det ett stöd som ska slås ut över frilansarna, så att de får högre arvoden och mera jobb? Eller ska resultatet synas i tidningen med stort uppslagna artiklar, djupare essäer, fler kultursidor och nya namn. En annan fråga som diskuterats är om pengarna ska läggas på punktinsatser eller strös ut i den allmänna bevakningen över en längre tid.

På ÅU har Torbjörn Kevin sett pengarna som ett ettårigt experiment.

”Från början slog vi fast att vi inte kommer att späda ut det här anslaget på våra nuvarande frilansare och höja dem, det är inte idén med det hela tror jag, det ger ingenting nytt. Nog får jag 20 000 att försvinna i driften, det är upp till var och en själva. Men jag tycker det är fel att lägga det som en guldkant på det vanliga. Det enda synbara som då sker är att skribenterna får lite högre honorar, men för läsaren så är det ingen skillnad.” Torbjörn Kevin, ÅU.

I stället valde Kevin att satsa på längre essäer.

”Det är uttryckligen essäer som jag tycker att vår tidning saknar. Och när vi ändå kommer ut i en akademi/universitetsstad så tror jag att det finns en stor potentiell läsarkrets som vill ha den typens material som man annars inte får i ÅU. Den här klumpsumman har möjliggjort att vi kan vinscha in något som vi inte tidigare har kunnat.” Torbjörn Kevin, ÅU.

På Västra Nyland har man resonerat på ett lite annat sätt genom att istället höja arvoden för samtliga skribenter och utöka sådant som redan fanns från förut, till exempel antalet kolumner och kolumnister.

”Satsar man hela summan på en enda serie och skriver att den här serien gjordes möjlig på grund av det och det, då syns det naturligtvis. Men vi resonerade som så att det är bättre att kunna sprida ut stödet under en längre tid för att ha mest nytta av det. Nog kan man spendera pengar på resor och dyra skribenter om man så vill, men för oss är sådana understöd såpass sällsynta att vi vill suga på dem lite längre än smälla av det på en gång.” Tommy Westerlund, VN.

På Nya Åland är man inne på samma linje. Stödet skulle användas för att stödja frilansare under den svåra krisen.

”Så har jag förstått det, att medarbetare i de här finlandssvenska tidningarna inte skulle drabbas i andra hand om tidningarna måste skära ner under lågkonjunkturen.” Jan Kronholm, NÅ.

Även på Hbl talar Philip Teir om att stärka frilansarnas situation. Men han påpekar att han inte väljer att beställa en artikel av någon bara för att den personen borde få ett högre arvode.

”Jag försöker gå enligt vad jag skulle vilja läsa i tidningen, inte hur jag vill hjälpa frilansare.” Philip Teir, Hbl.

Det här med arvoden och hur man fick ändra dem förbryllade många av redaktionerna. Medan NÅ och VN använt stödet till att höja så kallade ”löpande arvoden”, ansåg Hbl och Vbl att det inte var tillåtet. På VN motiverar man höjningen med att det var längesen de höjdes senast. Chefredaktören Tommy Westerlund konstaterar ändå att det leder till en viss problematik.

”Det är alltid problemet med tidsbundna stöd, att man kan inte sätta i det i en drift som fortsätter trots att stödet försvinner.” Tommy Westerlund, VN.

Nina Fellman på Nya Åland menar att arvodena i flera år varit skamligt låga.

”Inte kan jag säga att vi gjort någon radikal förändring, men en liten höjning har vi gjort. Men vi kan ju inte göra som biståndsarbetare gör, att man trissar upp lönerna ett år och sen drar dem tillbaka till verkligheten igen, utan vi har försökt hålla oss på en nivå som vi klarar av också utan bidrag.” Nina Fellman, NÅ.

Däremot har alla tidningar gått in för att höja arvodena då det gäller en enskild artikel eller artikelserie som producerats tack vare fondpengarna. De längre texterna och essäerna har varit bättre betalda än tidigare. Vasabladet har till exempel haft större serier förut, främst sommarserier, men enligt Bertel Nygård har de varit sämre betalda.

”På något sätt har det blivit mera anständighet på det här sättet. Man behöver inte skämmas lika mycket som tidigare. Det känns bättre när man vet att man kan erbjuda hyfsade honorar.” Bertel Nygård, Vbl.

”Man måste inte be så där snällt och försiktigt 'kan du nu skriva, jag vet att vi har så låga arvoden'. Därför har jag tänkt att vi betalar ordentligt och det är det som är meningen med det här.” Philip Teir, Hbl.

”Om jag nu ger 100 euro istället för 50 så är han värd det.” Camilla Berggren, ÖN

Responsen bland skribenter som fått högre arvoden är positiv. Men hur har läsarna reagerat? Kulturredaktörerna har mottagit en viss respons, men som alltid är det få som hör av sig till tidningarna om det inte är ett direkt fel i texterna. Tystnaden ska väl tolkas som positiv, konstaterar Mats Ekman på Syd-Österbotten. Samtidigt är det få av kulturredaktörerna som märkt av stödet i de andra tidningarna. Få följer med vad kollegerna gör, vilket leder till att man inte hunnit uppmärksamma några fondsatsningar. Men speciellt de längre essäerna har noterats.

”Det är många som tycker att det är jättehärligt då de ser ett uppslag med lång text, äntligen får man bita i något lite mer som inte tar slut genast.” Philip Teir, Hbl.

”Det har varit jätteroligt att ha de här essäerna. Det ger lite mer analys och reflekterande artiklar. Inte är kulturen bara en tjo och tjim-sida där det händer massor. Det ska också vara en svår sida ibland, svår i den betydelsen att man ska ta upp viktiga saker, som inte alltid är bekväma. Det här stödet har möjliggjort en sådan bevakning. Den delen saknas i Svenskfinland överlag.” Sofie Knutar, ÖT.

”För en vanlig läsare är det förstås svårt att säga om det (stödet) betytt någonting utåt sett. Men säkert har de noterat våra serier.” Bertel Nygård, Vbl.

På de flesta tidningar har responsen överlag ändå varit knapp. Däremot tror många att effekten kan synas först efter att stödet tagit slut och kolumnerna, artikelserierna och de långa essäerna uteblir.

De flesta redaktioner tycker att kommunikationen mellan Kulturfonden och tidsningsredaktionerna gällande stödet har fungerat problemfritt, men orsak till förbättring finns. På Vbl och ÖT överrumplades man av den stora summan.

”Det kom ju så oväntat, vi har stretat på med en minibudget, jag har varit ansvarig för kulturen i fem år i vår, och alltid slitit mitt hår för att få det att räcka till, de mest grundläggande sakerna, honorar för konsertbevakningar, recensioner av böcker och sådant.” Sofie Knutar, Vbl.

Brist på idéer fanns det ändå inte, men huruvida de höll sig inom ramarna för stödet var däremot inte helt klart alla gånger. På flera tidningar ställdes följdfrågor om hur och när stödet skulle användas. På ÖT hade man gärna lagt en del pengar på att anställa en vikarie för att istället frigöra en fast medarbetare som skulle ha bevakat kulturlivet i Karleby, något tidningen tycker vore ytterst angeläget. Men där var man inte säker på om det var inom gränserna. På VN övervägde man beslutet att ta in två kolumnister från Sverige. Men eftersom båda två är finlandssvenskar som tittar på det finlandssvenska samhället utifrån så ansåg kulturredaktören att det var inom gränserna för hur stödet kunde användas.

Dessutom var det inte helt klart inom vilken tidsram pengarna skulle användas. Medan VN, ÖT och Vbl tolkade det som ett år efter att pengarna delats ut, tänker ÅU och Hbl använda stödet ännu in på hösten 2010. Många tidningar har även sparat vissa serier till sommaren 2010.

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 6:

Stödet har inneburit många nya och annorlunda satsningar. Eftersom riktlinjerna varit rätt så lösa har stödet också tolkats och använts mycket olika på redaktionerna, vilket kulturredaktörerna anser att är bra. Medan endel poängterade att stödet ska synas för läsarna i form av mer kulturmaterial, var andra måna om att höja arvoden för frilansarna och stödja dem under den ekonomiska krisen.

7. Analys — vad har förändrats

I det här kapitlet lyfter jag fram mina egna tankar och reflektioner över hur stödet fungerat. Alla tidningar har haft olika behov, vilket gör att det svårt att jämföra tidningarnas satsningar. Alla har gjort sina egna bedömningar utifrån det som saknats eller behövt stärkas i kulturbevakningen.

SPÄDER MAN UT ett stöd på några tusen euro (7 000 euro för en mindre tidning och 20 000 euro för en större) på ett helt år, blir summan rätt minimal. Ställer man samma summa mot tidningarnas ordinarie budget är summan fortsättningsvis minimal. Kritiska röster anser att stödet lätt försvinner in i driften och inte innebär några större förändringar. Idéerna och projekten som listats ovan säger ändå något om den kreativitet och driftighet som funnits på redaktionerna. Hur mycket som skulle ha gjorts ändå, utan stöd, är svårt att bedöma.

Har då mångfalden ökat i och med stödet? Har kulturbevakningen breddats, fördjupats, utvecklats eller förändrats?

”Det är svårt att säga. Ska man titta på det här ur en allfinlandssvensk synvinkel och säga att mångfalden består i det att vi har många olika tidningar eller ska vi se det ur den enskilda läsarns synvinkel som ofta läser bara en tidning. Då är det ju klart att mångfalden betyder något helt annat på ett allfinlandssvenskt plan än ur den enskilda läsarens synvinkel.” Torbjörn Kevin, ÅU.

Frågan är svår att besvara. Sett ur ett vidare perspektiv har stödet gett möjlighet till nya fräscha satsningar, och hjälpt redaktörerna att ta in frilansare då det fun-

nits behov. Gällande volymen kan man givetvis mäta spaltutrymme och avgöra om antalet kulturtexter ökat, men även det är svårt i och med att så kraftiga nedskärningar gjordes i fjol. Volymen borde då jämföras med ett lika svårt år utan stöd. Skillnaden i volym hade kanske blivit mer synlig om stödet inte utbetalats, åtminstone i de mindre tidningarna. Jag ifrågasätter därför om en kvantitetsmätning är relevant, med tanke på att en del av förbättringen skett i kvaliteten.

”Det är kanske inte på bredden utan mera på djupet som vi har vunnit. Det är en jätteskillnad, tycker jag, på att referera och berätta att en klassisk konsert har hållits och att ha en kunnig recensent som skriver om det.” Nina Fellman, NÅ.

Kvaliteten kan mätas i att man haft råd att lyfta upp ämnen som berör och involverar många på orten, som till exempel Östra Nylands serie om Lurens sommar-teater. Sådana satsningar riskerar att falla bort i spartider då alla resurser läggs på den grundläggande nyhetsbevakningen. Stödet har även möjliggjort mer analys och reflekterande artiklar, något som kanske saknats i Svenskfinland. Fondpengarna har därför bidragit till en bredare debatt, även om den kanske aldrig riktigt tagit fart bland den stora allmänheten utan stannat mellan skribenterna.

Åbo Underrättelser var kanske den enda tidningen som vågade utvidga begreppet kultur till även vetenskapsartiklar och samhällsdebatt över huvud taget. På många andra tidningar har man varit rätt försiktiga med vad som ska tolkas som kultursatsningar. Däremot var det många som på ett exemplariskt sätt valde att lyfta upp sådant som annars blir rätt förfördelat i kulturbevakningen, som till exempel Vasabladets serie om kulturpolitik, Österbottens Tidnings och Borgåbladets serier om konstnärer i Österbotten och kulturpersonligheter i Östnyland, Åbo Underrättelsers serie om finlandssvenska kulturtidskrifter etc.

Nya namn stod också på Kulturfondens önskelista. Men de som kan skriva, och har åsikter, är oftast redan uppfångade av medierna. Många kulturredaktörer talade om en rundgång av skribenter som figurerar i Svenskfinland. Sofie Knutar på ÖT hade svårigheter att hitta nya skribenter i trakten som kan skriva kvalitativa texter. De flesta är redan knutna till tidningen, menade hon. Torbjörn Kevin på ÅU hade önskat få fram flera nya namn, men insåg efter att ha funderat igenom potentiella kandidater att det är samma etablerade namn som dyker upp.

”Om kulturfonden var ute efter att upptäcka nya namn och ge nya skribenter en chans så i den här listan så är ganska många beprövade skribenter. Men jag tycker man måste kunna göra så här. Det får inte vara ett självändamål att plocka fram nya namn, då har man andra kriterier än kvalitet.” Torbjörn Kevin ÅU.

”När det ändå handlar om att betala så här pass bra så vill jag ha skribenter som skriver bra texter. Jag vet inte riktigt var man skulle börja leta. Det är klart att man kan engagera gymnasieungdomar på rekommendation av deras modersmållärare, men de har inte journalistisk erfarenhet. Man vet inte riktigt vad man får. Därför har jag använt betrodda skribenter.” Sofie Knutar, ÖT.

Förändringsprocesser är ändå svåra att utvärdera. Nya skribenter kommer till hela tiden, andra uteblir.

”Förnyring är en fortlöpande process. Det finns ju inte en tidning som överlever som inte förändras och förnyras hela tiden. Det är en svår beställning, särskilt om man ska kvantifiera den efter ett år, att nu har vi förnyat oss så här mycket, just precis med de här pengarna. Med en ettårig klumpsumma kan man inte ta så stora steg.” Nina Fellman, NÅ.

Däremot har de som råkat skriva vissa specialsatsningar under det senaste året fått lite bättre i hand. Samtidigt är det dumt att tro att man genom att ge pengar till kulturredaktionerna kan garantera att frilansare kan börja leva på sitt frilansande. Dit är det ännu långt, menar Philip Teir på Hbl. Det är väldigt få i Svenskfinland som lever på sitt frilansande, och de som gör det har redan tvingats till alternativa stödmetoder. Ett ettårigt stöd kan ge några hundralappar extra på kontot, men inget man lever på en längre tid. Däremot har stödet säkert möjliggjort att man kunnat anlita frilansare på samma sätt som förut utan att skära ner. Men som Torbjörn Kevin uttrycker det, få skribenter i Svenskfinland ”sitter i dag vid telefonen och väntar på att bli uppringda”. Problemet är kanske snarare att tidningarna skulle ha mer användning av dem, men inte vågar ringa eftersom de skäms över låga arvoden.

”Nog finns det många som kan skriva bra, men de som kan skriva bra är också de som är mest upptagna. Och de måste få tid att göra det ordentligt. Kanske man drar sig för

mycket, kanske man borde vara aktivare och bara lyfta luren och säga att kan ni göra det här.” Philip Teir, Hbl.

Sammanfattningsvis kan sägas att på ett större plan har nog projekten drunknat i den mängd kultur som i övrigt förekommer på kultursidorna, men för en enskild tidning har pengarna nog varit till nytta. På de flesta tidningar tror jag ändå det är främst kulturredaktörerna, som haft mer spelrum för sina idéer, och kanske i viss mån frilansarna, som dragit nytta av stödet. Mycket tyder på att de så kallade ”ordinarie frilansarna” inte berörts desto mer av stödet. I stället har många tidningarna valt att ta in kända författare och forskare, som annars kanske inte förekommit i tidningen så ofta och som inte skriver på regelbunden basis, och låtit dem stå för de extra satsningarna. Antagligen för att man annars inte vågar anlita dem på grund av de låga arvodena.

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 7:

Kvalitet går före kvantitet då det handlar om hur pengarna använts. Artiklarna och recensionerna har snarare blivit djupare än fler. Dessutom har tidningarna satsat på ett fåtal kvalitetsskribenter istället för att bredda skribentskaran och ta in många nya, osäkra, kort. Att skribenterna fått bättre betalt har lett till mer genomtänkta och bearbetade texter, snarare än fler tecken. Det gör också att konsekvenserna av stödet blir svårare att mäta.

8. Ålandstidningen tackade nej — varför?

I det här kapitlet diskuteras förbehållen för stödet. Var ”reglerna” för strikta eller för diffusa? Finns det ett problem med att dela ut stöd i den här formen till journalister? Jag kommer även att ta upp Ålandstidningens beslut att tacka nej till pengarna och deras motivering.

STÖDET AV KULTURFONDEN delades ut tillsammans med ett brev om hur pengarna fick användas. Bland annat skulle pengarna användas till att utöka antalet utomstående skribenter företrädesvis verksamma i Finland. På de allra flesta redaktioner tolkade man förbehållen som problemfria och tillräckligt öppna för att inte inskränka på redaktionell integritet. På nyhetsplats i tidningen skrev de flesta om stödet då det delades ut, men därefter gjordes inget större väsen om pengarna. Mats Ekman på SÖ skrev en introduktionstext om fondpengarna då tidningen inledde sin serie med kulturkolumner. I den förklarade han bakgrunden till stödet och kommenterade även Ålandstidningens beslut att tacka nej till stödet.

”Den enda tidningen som veterligen tackat nej till stödet är Ålandstidningen. Sponsorbidrag utifrån ska inte påverka hur mycket man skriver om kultur, förklarade chefredaktören i en ledare, och jämförde detta med att ett rederi skulle ge ett bidrag för att tidningen ska skriva mer om sjöfart. Den bedömningen ska Ålandstidningen också ha respekt och förståelse för. För visst kan föra en diskussion huruvida en tidning ska ta emot ett dylikt bidrag från kulturfonden och hur det rimmar med oavhängigheten. Till saken hör att vi inte sökte bidraget. Pengarna fanns där, kvittera ut eller låt bli. Vi

övervägde – och kvitterade ut. Det avgörande var att stödet inte är förenat med några villkor som påverkar tidningens innehåll, annat då än förväntningen att kulturbevakningen totalt sett får något mer utrymme i spalterna. ... Tidningens budget för kulturartiklar är begränsad och frilansare har inte precis varit överbetalda, för att uttrycka det försiktigt.” Mats Ekman, SÖ.

De andra valde dock att inte kommentera pengarna desto mera, varken för läsarna eller frilansarna. De ansåg att det fanns tillräckligt med rörelsefrihet i förbehållen och att de hade möjlighet att göra bedömningarna själva. I hårda spartider välkomnas utomstående stöd.

”Det var nog tillräckligt brett och det styrde inte på ett negativt sätt, det gav oss möjligheter att ganska fritt välja och det är bra.” Tommy Westerlund, VN.

”De marginaler vi fick är journalistiskt okej.” Stefan Holmström, Bbl.

”Kulturfonden delar ju ut stipendier för så mycket annat. Inte tror jag att någon författare upplever att det är en styrning om man får några tusen euro till sitt bokprojekt och det här är ju lite liknande. Det styr ju inte innehållet i en bok och inte styr det här heller innehållet i en kultursida.” Camilla Lindberg, VN.

”Visst finns det reaktioner här att fonderna inte skulle få hjälpa oss. Men de har nog tystnat på grund av sparåtgärderna. Speciellt om SFP inte tänker dela ut presstöd mer så är det här en välkommen form av presstöd.” Camilla Berggren, ÖN.

Det som fick chefredaktören Niklas Lampi på Ålandstidningen att tacka nej till stödet var förbehållen i det brev han fick av kulturfonden. Bland annat kritiserar han formuleringen där endast frilansare verksamma i Finland fick anlitas. Ålandstidningen satsar på att bevaka lokal kultur, men då man breddar bevakningen är det i nio fall av tio mot Sverige man vänder sig, där tidningen har två frilansare. Dessutom var tidningen kritisk till fondens önskan att mängden kulturmaterial skulle öka, något som Lampi inte anser att en utomstående finansör ska ha rätt att bestämma över. Att en fond mot förbehåll ska få betala för redaktionell text får inte vara självklart, anser han.

”Det är ju precis samma sak som om spelbolaget Paf kommer och säger att ni ska öka mängden spelartiklar i tidningen, dom ska företrädes vara verksamma i något valfritt land som Paf tycker att är trevligt. Nu drar jag det till sin spets men jag tycker att man kan jämföra dem. Man ska inte bara köpa sådant här automatiskt.” Niklas Lampi, ÅT.

Genom att tacka nej ville Lampi ge en tankeställare till de övriga tidningarna. Problemet är inte att det skulle ligga en lömsk agenda bakom stödet, menar han, utan principen att ta tacka ja till allt som fonderna erbjuder.

”Jag tycker att man kan föra en ganska intressant principiell diskussion kring det där. Man närmar sig gränsen för vad som är journalistiskt korrekt. Det här är del av en större problematik där de svenskspråkiga tidningarna i Finland gjort sig väldigt beroende av fonderna. Och det här ifrågasätts ganska sällan. Jag tycker att ett tidningshus ska stå på egen ekonomisk grund och se till att förtjäna sina egna pengar eftersom det i grund och botten är basen för en fri journalistik.” Niklas Lampi, ÅT.

Skulle stödet ha kommit utan förbehåll hade Ålandstidningen utan tvekan tackat ja.

”I grund och botten tror jag att intentionen är god, man vill hjälpa helt enkelt. Men det blev fel i formuleringarna och då tycker jag att en tidning inte bara ska sitta och vara glad för allting utan väcka frågor.” Niklas Lampi, ÅT.

Lampis resonemang har förståelse bland en del av kollegerna även om många tycker att det är lite väl teoretiskt med tanke på det stora behovet av stöd. Att dessutom jämföra fonden med ett företag gick inte hem hos de andra.

”Hela idén är ett slags mecenatskap, inte något lobbande. Det är det som kulturfonden sysslar med.” Philip Teir, Hbl.

”Jag ser inte Svenska kulturfonden som någon slags aktör på den mörka sidan som man måste akta sig för. Jag tyckte inte de här direktiven inskränkte den redaktionella friheten att göra våra egna bedömningar. Jag uppfattar kulturfonden som en institution som inte bedriver en personlig agenda och som inte har vinstintresse.” Nina Fellman, NÅ.

Dessutom hänvisar chefredaktörerna och kulturredaktörerna till sin professionella journalistiska integritet.

”Inte har man ju så bristande civilkurage att man skulle låta sig styras någonstans för att man får pengar.” Bertel Nygård, Vbl.

”Man måste ju lita på att journalister i dag är såpass proffsiga att de vet hur man använder pengarna. Lita på att vi har utbildade journalister som vet vad journalistik är och som inte låter sig korrumpas. Hela Svenskfinland skulle vara korrupt om vi tänkte så att fonden inte får stödja oss. Målet är ju att hålla oss livskraftiga och hjälpa hålla oss med bra material.” Camilla Berggren, ÖN.

”Så mycket integritet som beslutsfattare måste jag ha att jag använder det som jag själv tycker att det är bra utan att snekla hit och dit.” Torbjörn Kevin, ÅU.

Lars Hedman på ÖT vill ändå poängtera att stöd för dagstidningar inte ska ses som något man inte får bli beroende av.

”Det finns 30 stycken dagstidningar med minoritetsspråk (Lesser-Used Languages) inom EU. Av de tidningarna får nästan alla någon form av samhällsstöd. Jag tror det är bara ÖT och Vbl och tidningen Åland som inte fick någon form av samhällsstöd. Och för ett språk som är i minoritet är det ju viktigt att man på något sätt, om det finns gemensamma pengar, gör en satsning för att kunna erbjuda bättre material än finska kolleger. Minoritetstidningar lever på stöd i övriga Europa men inte här.”

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 8:

Ålandstidningen valde att tacka nej till stödet för att ifrågasätta fondernas makt på redaktionerna och i samhället. De andra tidningarna kände inte igen sig i argumenteringen och såg inga problem med att ta emot pengarna. En principdiskussion fördes ändå bland chefredaktörerna kring förbehållen, kanske främst som en reaktion på Niklas Lampis beslut.

9. Vilken typ av stöd är bäst?

Under intervjuerna på tidningsredaktionerna diskuterades alternativa stödformer för kulturbevakningen. Kunde stödet vara projektbaserat? Borde det finnas öronmärkta fondpengar för kulturjournalistiken som tidningarna kan ansöka om efter att de presenterat en preliminär plan på vad pengarna kunde användas till? Kunde stödet bestå i möjligheten att anlita en extra skribent för en viss tid? Utgångspunkten för de här frågorna var att utreda vilket behovet är för denna typ av stöd.

PÅ ALLA REDAKTIONER VAR man odelat positiva över att få ett dylikt stöd i form av en klumpsumma, även om summan både överraskat och ibland även stressat kulturredaktörerna. Att plötsligt disponera över 20 000 extra euro innebar extra jobb i form av planering och administration. Ett plus är däremot att summan kan användas enligt de egna behoven, utan att ta behöva samsas om ett gemensamt projekt i Svenskfinland.

Ett projektbaserat stöd upplevdes ändå inte som helt otänkbart. Bland idéerna som bollades på redaktionerna fanns bland annat ett stöd för ungdomskultur samt ett stöd för utveckling av kulturjournalistiken på webben. Redaktörerna påpekade dock att det är viktigt att föra en dialog mellan tidningarna och fonden om vad som är förnuftigt och ändamålsenligt innan beslut fattas.

Ett eventuellt samarbete tidningarna emellan diskuterades också. Torbjörn Kevin och Philip Teir lade fram tanken på att publicera samma artikel samtidigt i alla finlandssvenska tidningar. Överlappningen bland läsarna är litet och på det viset kunde alla dra nytta av texten, förutsatt att den inte är lokalt förankrad på

en viss ort. Teir hade också funderingar på en serie som börjar i en tidning och följs upp av en annan, för att få igång en dialog och följetong i dagstidningarna. Redan då det aktuella stödet delades ut övervägde han ett samarbete med bland annat Österbottens Tidning.

På Borgåbladet är Stefan Holmström mer skeptisk till ett samarbete eftersom alla tidningar har så olika utgångslägen. På Västra Nyland tror man att ett samarbete inom koncernen skulle vara enklare att genomföra. Lars Hedman på ÖT tror inte det går att nå en enighet i Svenskfinland eftersom kulturlivet i huvudstadsregionen är så annorlunda än på en mindre ort.

Att få en extra kulturjournalist till tidningen för en viss tid upplevdes som en tänkbar lösning. På Borgåbladet föreslog man till exempel en ambulerande redaktör för Östra Nylands tidningar. Problemet är däremot att antalet skribenter med specialkompetens att bevaka de olika kulturområdena inte växer på träd. Så länge det inte finns en "pool av meriterade kulturredaktörer" att skicka runt i Svenskfinland ansåg tidningarna att alternativet blir svårt att genomföra. En ambulerande redaktör bör ha tillräcklig lokalkännedom för att klara av en bra bevakning. Kulturredaktörerna konstaterade ändå att det finns bra skribenter, men att de är oftast upptagna på annat håll.

I fall valet av journalist föll på tidningarna själva upplevdes alternativet som mer lockande. Philip Teir kunde tänka sig en utomstående kulturskribent eftersom det är lärorikt att se hur det går till att jobba på en kulturredaktion. Även Västra Nyland ställer sig väldigt positiva till en extra person på tidningen. Först då skulle man få en signifikant ökning och större synlighet. Att så är fallet bekräftas av Borgåbladet som under sommaren anställde en frilansare som vikarierande kulturredaktör. Den totala volymen kultur i tidningen ökade märkbart. Däremot är Tommy Westerlund på VN inte odelat förtjust i att kulturfonden skulle komma in med en extra person i huset. Han får medhåll av Nina Fellman på NÅ, som kräver att valet av person i så fall måste få fattas av redaktionerna. Torbjörn Kevin på ÅU motsätter sig starkt en enskild skribent.

"Jag tror inte det skulle lösa väldigt mycket problem för oss inte, vi upplever att det är större behov hos oss att kunna köpa in mer artiklar. Om man lägger pengarna i handen på en halvtidsanställd så då är det den människans profil som avgör, men nu kan vi själva påverka det här." Torbjörn Kevin, ÅU.

Storleken på stödet och tidpunkten för utdelningen diskuterades också. Ett alltför stort regelbundet stöd upplevdes inte som helt problemfritt bland chefredaktörerna. En större risk för styrning riskerar att uppstå.

”Stödet har gett viss rörelsefrihet, men samtidigt vet jag inte om det är en jättebra långsiktig plan. Det känns konstigt att det skulle finnas ett stöd som kulturredaktionerna får alla år, i så fall borde det ordnas på något snyggare sätt.” Philip Teir, Hbl.

”Det måste vara inom rimliga gränser. Det är skilt om det är en ägarstiftelse som betalar, men med en utomstående stiftelse kan det inte bli hur mycket som helst.” Tommy Westerlund, VN.

Hur borde då stödet redovisas? De nuvarande modellen inbegriper ingen närmare redovisning i form av siffror, vilket också ledde till att en del redaktioner inte kunde uppge exakta summor för olika projekt och artikelserier. Vissa tidningar hade dock noggrant bokfört specialsatsningarna och hade bättre koll än andra på hur pengarna använts.

På Nya Åland föredrar Nina Fellman en modell där stödet delas ut på årsbasis och sedan redovisas för i stora drag efteråt. Hon betonar att fondens förtroende på redaktionerna är viktigt, att pengarna skulle kvitteras ut först efter redovisning upplevdes som onödigt byråkratiskt och besvärligt. Och att få dem utdelade i portioner kändes heller inte som en lösning.

”Om stödet skulle betalas ut månatligen så blir det en veckopengstanke. Man är inte riktigt betrodd att få mycket pengar på en gång för då kanske man köper godis för hela slanten. (...) En sådan här stödform bygger ju på att man har ett förtroende för att de som tar emot stödet gör något vettigt, att man har en tidigare kunskap om hur kulturredaktioner jobbar och vad de kan tänkas ha för behov.” Nina Fellman, NÅ.

är lätt tillämpbart, i och med det stora antalet frilansare. Helt uteslutet är det ändå inte att stödet uppfattas som orättvist av de andra på redaktionen, speciellt i tider av samarbetsförhandlingar och ett tufft ekonomiskt läge. Att anställa en extra kulturskribent för pengarna ansågs vara det alternativ som väcker mest motvilja bland kollegerna på tidningen.

Sammanfattningsvis kan sägas att chefredaktörerna verkar mer intresserade av ett projektbaserat stöd, medan kulturredaktörerna för enkelhetens skull föredrar en fri klumpsumma.

”Mycket av det som vi måste skriva om och bevaka utgår ju från kulturaktiviteten i samhället.” Jan Kronholm, NÅ.

”Det är klart det är allra bäst med en klumpsumma, det ska inte nekas. Man får använda den på de svaga ställen vi tycker vi har i verksamheten.” Bertel Nygård, Vbl.

SAMMANFATTNING AV KAPITEL 9:

Det nuvarande sättet att stödja redaktionerna med en klumpsumma var det ingen som klagade över. Däremot är tidningarna nog öppna för nya former av stöd, främst i form av projekt eller vikarierande kulturredaktörer. Risken att inte kunna enas om ett projekt ansågs vara överhängande.

10. Avslutande reflektioner

I OVANSTÅENDE UTREDNING har jag sammanfattat de olika idéerna och projekten som förverkligats på kultursidorna i Svenskfinland tack vare Svenska kulturfonden. Tanken med utvärderingen var att se om tidningarnas kulturbevakning faktiskt fått sig ett lyft, hittat nya uttryckssätt och nya röster i och med stödet. Målsättningen med stödet var också att kunna höja arvoden för utomstående frilansskribenter och öka kulturens andel av tidningens totala volym.

I rapporten har tidningarnas kulturchefer och chefredaktörer haft en möjlighet att reflektera över denna typ av stöd och dess nytta under ett år präglad av nedskärningar. Responsen på redaktionerna är – kanske inte helt oväntat – positiv. Däremot tror jag att stödet betytt mer för de mindre tidningarna än för de större, både ekonomiskt och innehållsmässigt. Medan de mindre sett en större förändring i kvantitet, har de större vunnit mer på kvalitet.

Pengarna fick inte användas till den normala verksamheten, men utbetalningslistorna visar tydligt att man tummat på reglerna och beställt in recensioner och andra artiklar som likväl kunde ha betalats ur den vanliga budgeten. Det förekommer särskilt mot slutet av stödperioden då det fortfarande funnits pengar kvar, men ingen tid eller möjlighet att starta upp nya projekt. En vanlig motivering är att just den recensionen/artikeln annars hade fallit bort i och med sparbehovet.

Denna utredning är inte till för att bedöma kreativiteten på redaktionerna, men listorna i kapitel 5 säger sig självt att variationen är stor mellan tidningarna. Speciellt ÖT, Vbl och ÅU har lyckats lyfta fram lite nytänkande i kulturbevakningen. Sett ur ett helhetsperspektiv är det ändå ytterst imponerande hur olika satsningar av varierande grad som genomförts. Målet att skapa mer kulturdebatt kanske inte uppfylldes enligt förväntningarna, men ett gott försök gjordes på redaktionerna.

Poängteras bör även att många av redaktörerna upplevde sina egna satsningar som lyckade, trots sparsam läsarrespons. Kulturfrilansarna lyckades leverera det som planerats, kanske just för att man valde att satsa på säkra kort. De som anlätades fick också bättre betalt, vilket kan leda till att många regelbundna frilansare känner sig förbisedda. Huruvida stödet får en fortsättning eller inte ska nu diskuteras. Ett mer projektbaserat stöd kunde delvis underlätta redaktionerna i sin planering, men också göra både redovisningen och uppföljningen lättare. Viktigt är att stödet är motiverbart och ändamålsenligt för redaktionerna. Erfarenheterna av det gångna året visar att pilotprojektet inte gått om intet, trots att det kanske sökt sina former på kulturavdelningarna. För att nå mätbart resultat måste stödet garanteras en fortsättning.

”En svala gör ingen sommar. Inte blir det en bestående förbättring om inte stödet blir bestående.” Torbjörn Kevin, ÅU.

”Å andra sidan är det ju utveckling, man ser vad som fungerar. Man kan använda projekt till att se vad som fungerar och sedan använder vi egna pengar om vi ser att det här är någonting som läsarna faktiskt tar till sig och tillför någonting nytt.” Lars Hedman, ÖT.

Lars Hedman har därmed sammanfattat idén med ett pilotprojekt som det här. Nackdelen är bara att många av tidningarna inte vågat experimentera alldeles fritt eftersom svängremmen dragits åt så länge och man lärt sig bolla med små resurser. Att plötsligt kasta sig vild över pengarna har inte känts befogat, även om undantag finns. Slutresultatet är istället kanske bara en bekräftelse på att det som behövdes just nu var en form av uppmuntran och finansiering i tider av svår ekonomisk kris.

”Om avsikten var att upprätthålla en bra kultursida, ja då har vi lyckats.” Nina Fellman, NÅ.

”Om ambitionen var att hjälpa tidningen och deras kulturbevakning i den ekonomiska nedgången, då tycker jag man har lyckats.” Jan Kronholm, NÅ.

Bilaga 1

De finlandssvenska dagstidningarna

Hufvudstadsbladet 20 000 euro

upplaga: ca 51 100

kulturbudget: 160 000 euro

antal fastanställda kulturskribenter: 10

antal frilansare: 60–70

antal kultursidor per dag: 4–6

Vasabladet 20 000 euro

upplaga: ca 22 500

kulturbudget: 39 600 euro

antal fastanställda kulturskribenter: 2

antal frilansare: 95

antal kultursidor per dag: 1–2

Österbottens Tidning 20 000 euro

upplaga: ca 15 700

kulturbudget: 12 000 euro

antal fastanställda kulturskribenter: 1

antal frilansare: ca 20

antal kultursidor per dag: 1, ibland 2 eller 3

Borgåbladet 20 000 euro

upplaga: ca 7 900

kulturbudget: –

antal fastanställda kulturskribenter: 1

antal frilansare: 10–15

antal kultursidor per dag: 1–2

Västra Nyland 20 000 euro

upplaga: ca 10 900

kulturbudget: -

antal fastanställda kulturskribenter: 1

antal frilansare: 25

antal kultursidor per dag: 1-2

Åbo Underrättelser 20 000 euro

upplaga: ca 7 500

kulturbudget: -

antal fastanställda kulturskribenter: en halvtidstjänst

antal frilansare: 20

antal kultursidor per dag: 2

Nya Åland 7 000 euro

upplaga: ca 7 300

kulturbudget: -

antal fastanställda kulturskribenter: 1

antal frilansare: 30-40

antal kultursidor per dag: 1 ½-2

Östra Nyland 7 000 euro

upplaga: ca 3 500

kulturbudget: -

antal fastanställda kulturskribenter: -

antal frilansare: en handfull

antal kultursidor per dag: ett dagsboksupplag med kulturrelaterat material

Syd-Österbotten 7 000 euro

upplaga: ca 7 000

kulturbudget: -

antal fastanställda kulturskribenter: -

antal frilansare: en handfull

antal kultursidor per vecka: 1

Bilaga 2

Personer som intervjuades för utredningen

Philip Teir, kulturchef, Hufvudstadsbladet

Bertel Nygård, kulturchef, Vasabladet

Lars Hedman, chefredaktör, Österbottens Tidning

Sofie Knutar, kulturredaktör, Österbottens Tidning

Stefan Holmström, chefredaktör, Borgåbladet

Egil Green, kulturredaktör, Borgåbladet

Tommy Westerlund, chefredaktör, Västra Nyland

Camilla Lindberg, kulturredaktör, Västra Nyland

Torbjörn Kevin, chefredaktör, Åbo Underrättelser

Nina Fellman, chefredaktör, Nya Åland

Jan Kronholm, kulturredaktör, Nya Åland

Camilla Berggren, chefredaktör, Östra Nyland

Mats Ekman, chefredaktör, Syd-Österbotten

Niklas Lampi, chefredaktör, Ålandstidningen

Bilaga 3

Detaljredovisning av fondpengarna (förutom arvoden)

Hufvudstadsbladet 20 000 euro

- 1) Semesterserie av Oscar Rossi, Susanne Ringell, Hannele-Mikaela Taivassalo och Monica Ålgars.
- 2) Versstafetten Tripp Trapp Tre av Stella Parland, Lars Huldén och Henrik Huldén.
- 3) Julnoveller av Monika Fagerholm, Annina Enckell och Kjell Westö.
- 4) Aforismer. Fredrik Lång.
- 5) Essäer. Sara Enholm-Hielm, Patrik Dahlblom, Trygve Söderling, Michel Ekman, Mari Lindman.
- 6) Större recensioner och specialbeställda artiklar. Tuva Korsström, Magnus Londen, Bo Lönnqvist, Merete Mazzarella, Jesper Vuori, Monica Ålgars, Julia Tidigs, Jonas Hassen Khemiri, Henriette Zorn med flera.
- 7) Illustrationer av Sanna Paananen.

Vasabladet 20 000 euro

- 1) Serie ”I ryggsäcken” av Robert Åsbacka, Bror Rönnholm, Anna-Maria Nordman, Oscar Rossi, Peter Sandström, Eva-Stina Byggmästar, Anders Teir, Christer Enander, Hanna Kaihovirta-Rosvik, Hanno Eskola, Erika Rönngård, Lars Sund och Sofie Furu. Illustrationer av Dan Holm.
- 2) Serie ”Kulturens Nytt & Nöje” av Claes Andersson, Klas Fransberg, Tarja Hautamäki, Dag Andersson, Tom Gullberg, Arti Sundberg, Juha Ruusu vuori och Vivian Lygdbäck.

- 3) Sommarföljetong av Stefan Nyman, illustrationer Dan Holm.
- 4) Teckningar ur Första Mosebok av Jörgen Hammar.
- 5) Vandringsreportage från Israel av Sonja Backlund.
- 6) Specialsidor av Ralf Antbacka, Åke Grandell, Christer Enander, Dan Holm, Mats Rosin, Kurt Salomonsson, Malin Grönborg, Anna-Lisa Bäckman med flera.
- 7) Julnovell av Maria Gleisner, illustration Dan Holm.
- 8) Serie om refuseringar i bokvärlden, bortglömd österbottnisk litteratur samt kartläggning av svenskösterbottnisk folkkonst.

Österbottens Tidning 20 000 euro

- 1) Serie ”Vart är vi på väg?” av Kaj Hedman, Marcus Prest, Heidi Johansson, Wava Stürmer, Cajsa Björkman och Merete Mazzarella. Illustrationer av Terese Bast.
- 2) Julföljetong av Kaj Korkea-aho, illustrationer Terese Bast.
- 3) 9-ordsnovellen. Bokpris: Hannele Mikaela Taivassalo & Lena Frölander-Ulf: Mörkerboken (bilderbok), Obs! Klass (antologi, innehåller bidrag av lokala författare), Kaj Korkea-aho (roman), Harriet Jossfolk-Furu (facklitteratur), Christel Sundqvist (roman), Ulla Sjöling (biografi över Viola Renvall), Anita Hellöre: Mäster Frans (biografisk roman), Anna-Lisa Sahlströms Den sista fursten (facklitteratur) och Monika Janfelts Anni – en sömmerska och hennes samhälle.
- 4) Reportageresa. Daniel Ainasoja, text, bild, film, Mikael Paananen, editering.
- 5) Serie om österbottniska konstnärer av Camilla Granbacka.
- 6) Djupdykning i lokal kultur. Johan Svenlin, Anders Nyman, Alexandra Sandbäck, Linda Borg, Monica Borg-Sunabacka med flera.
- 7) Musikserie av Ida Westerlund.
- 8) Idé med Catharina Gripenberg och Lars Huldén/Gösta Ågren utarbetas. Ett större reportage om West Coast Kokkola Opera och ”Carmen”.

Borgåbladet 20 000 euro

- 1) Pia Perokorpi. Vikarierande kulturredaktör, inhopp, artiklar, serie om kulturprofiler, serie om konstverket Gaia.

- 2) Nya kolumnister. Kenneth Lönnqvist (London), Tom Jokinen (Moskva) och Emma Juslin (Helsingfors).
- 3) Fler konsertrecensioner av bland andra Mikael Green (rock), Mayvor Wärn, Marit Björkbacka (klassiskt).
- 4) Fler bokrecensioner av Göran Selén, P-H Nyman, Ingeborg Gayer.
- 5) Serie om bibliotek av Folke Nyberg.
- 6) Enskilda texter och recensioner av Eva Ahl-Waris, Benita Ahlnäs, Carita Isaksson, Keth Strömdahl, Sandra Westerblad och Daisy Grönqvist.

Västra Nyland 20 000 euro

- 1) Fler kolumnister. Camilla Hjelm, Andreas Söderlund med flera.
- 2) Honoraren har höjts med 30–60 procent.
- 3) Ungdomsrelaterade recensioner.

Åbo Underrättelser 20 000 euro

- 1) Sommarnoveller av Peter Sandström, Henrik Jansson, Margareta Hupa, Rainer Alander, Mathias Nylund, Nalle Valtiala, med flera.
- 2) Essäserie "Kulturernas möte" av Ruth Illman, Anders Björnsson, Svante Lundgren, Nina Björkman, Salla Tuori.
- 3) Essäserie om konstens roll av Jan-Erik Andersson, Saara Ekström, Benjamin Orlow, Mariella Lindén, Bengt Kristensson-Uggla och Göran Torrkulla.
- 4) Serie om ekonomins hegemoni av Alf Rehn, Markus Jäntti och Eva Österbacka.
- 5) Varför backar vänstern? Jan Otto Andersson, Lauri Karvonen, Nora Hämmäläinen och Mikko Lagerspetz.
- 6) Universitetens roll. 4–5 skribenter. Oklara kostnader.
- 7) Artiklar om förorternas historia av Ralf-Erik Sjöström.
- 8) Illustrationer av Johanna Slotte.
- 9) Analys av finlandssvenska kulturtidskrifter av Erica Rönngård.
- 10) Prosapoesi av Ann-Christine Snickars.

Östra Nyland 7 000 euro

- 1) Artikelserie om Pelle Svanslös på Lurens av Eva-Maria Nystén.
- 2) Fler bokrecensioner av Thomas Rosenberg, Iris Backlund med flera.
- 3) Fler kolumner.
- 4) Höjda arvoden för enstaka texter av Olle Sirén, Bo Lönnqvist, Georg Walls.
- 5) Illustrationer av ledartexterna av Taika Mannila.
- 6) Bevakning i Kotka av Kim Standertskjöld-Nordenstam.
- 7) Aatos okända av Eddie Bruce.
- 8) Artikelserie av Bo Lönnqvist.

Nya Åland 7 000 euro

- 1) Två reportageresor till Helsingfors. Jan Kronholm.
- 2) Recensioner av Janne Holmén.
- 3) Höjt arvode för Lena Svartström.
- 4) Serie om åländska ord av Ralf Svenblad.
- 5) Fördjupad bevakning. Martin Högstrand 390 euro (text+bild), Matts Stenlund 240 euro med flera.
- 6) Höjda arvoden till frilansare.
- 7) Alice Sundmans kulturutblickar från Stockholm.
- 8) Katarina Gäddnäs togs in som kulturinsatt vikarie sommaren 2009 under Jan Kronholms semester.

Syd-Österbotten 7 000 euro

- 1) Kulturkolumner av Matilda Södergran, Stefan Nyman, Lina Teir, Oscar Rossi, Elisa Makarevitch och Petra Domsch.
- 2) Reportage om musikinstitutet Legato av Sofia Mickelsson.
- 3) Recensioner och artiklar av Bjarne Smeds, Jan-Erik Widjeskog med flera.

Bilaga 4

Arvodena för en recension samt kolumn i dagstidningarna

Recension

(bok, teater, film, konst)

40, 50, 60, 70, 80, 95, 100, 120, 140, 250 euro

Kolumn

50, 70, 100, 101, 135 euro

SVENSKA KULTUR
FONDEN